

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

БІОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА РІЗНОМАНІТТЯ ОТРУЙНИХ РОСЛИН ХАРКОВА ТА ЙОГО ОКОЛИЦЬ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к. с/г. н., доцент Журавльова І.М.*

Серед великої різноманітності рослин відомою і дуже поширеною є група отруйних рослин. Але попри велику розповсюдженість і широке використання, видова різноманітність і екологічні особливості поширення отруйних рослин потребують постійного уточнення. В першу чергу в локальних біоценозах, де антропогенний вплив призводить до змін екологічних умов розвитку біоценозів, а отже і до зміни видового різноманіття та екології отруйних рослин.

Наші дослідження проводились протягом 2014-2015 років на території Харкова та його околиць із застосуванням загальноприйнятих ботанічних методів. *Мета роботи* – дослідити біоекологічні особливості, різноманіття отруйних рослин на території Харкова та його околиць. *Об'єкт досліджень* – отруйні рослини Харкова та його околиць. *Предмет досліджень* – еколого-біологічні та фітоценотичні особливості отруйних рослин на дослідженій території. Нами було зареєстровано 22 види рослин. Основну частину флористичного спектру складають 10 провідних родин. У родинному спектрі три перші місця займають *Rosaceae* та *Asteraceae* – по 11 видів, *Ranunculaceae* – 9 видів. Аналіз кліматоморф за класифікацією Х. Раункієра показав, що серед отруйних рослин, які зростають на дослідженій території переважають криптофіти (45%). Серед яких – *Linaria vulgaris* Mill., *Scrophularia nodosa* L., *Polygonatum multiflorum* L.. Аналіз екологічних груп рослин за відношенням до вологи переконливо засвідчує, що серед них переважають мезофіти, що становить 82%. Часто зустрічаються такі представники як *Ranunculus sceleratus* L., *Ranunculus acris* L., *Ambrosia artemisiifolia* L., *Tanacetum vulgare* L. Менш поширеними серед досліджених видів отруйних рослин є гідрофіти – 10%. За відношенням до світла майже в рівних кількостях співвідносяться тіньовитривалі та геліофільні рослини – 48% та 46% відповідно.

Результати досліджень показали, що за фітоценотичною приналежністю переважна більшість видів отруйних рослин характерна для луків, лісів та відкритих місць. Також велика їх кількість зростає на лісових галявинах, вздовж доріг, в садах та на городах.

Аналіз господарського значення досліджуваних видів, дозволив зробити висновок, що серед них переважають лікарські, декоративні рослини та бур'яни. Більшість отруйних рослин мають в своєму складі алкалоїди з фітонцидними та терапевтичними властивостями, що підвищує їх цінність і дає змогу створювати на їх основі нові лікарські препарати.

Вивчення властивостей отруйних рослин в наш час є дуже актуальним, тому що дає можливість поглиблювати санітарно-гігієнічну культуру.